

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3282/2018. (VII. 20.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Veszprémi Járásbíróság 7.B.1345/2014/13. számú ítélete, a Veszprémi Törvényszék 1.Bf.561/2015/7. számú ítélete és a Kúria Bfv.II.653/2016/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője [dr. Barabás Zoltán ügyvéd (8200 Veszprém, Bajcsy-Zsilinszky utca 15.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntetőügyben a Veszprémi Járásbíróság 7.B.1345/2014/13. számú – a Veszprémi Törvényszék 1.Bf.561/2015/7. számú ítélete folytán – jogerős ítéletében az indítványozót közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette miatt egy év kettő hónap tartamú börtönbüntetésre ítélte, amelynek végrehajtását kettő év próbaidőre felfüggesztette. Az irányadó tényállás lényege szerint az indítványozó édesapjával 2014. július 4. napján 15:00 óra körüli időben engedély nélkül horgászott egy patak partjának egy meghatározott szakaszán. Tevékenységüket észlelte egy halászati őr, aki ellenőrzés alá vonta nevezetteket, de felszólításának az indítványozó és édesapja nem tettek eleget, hanem beültek az indítványozó közelben parkoló személygépkocsijába. A halászati őr – nevezettek elmenekülésének megakadályozása és az eljárás folytatása céljából – a személygépkocsi elé állt, azonban az indítványozó ezt figyelmen kívül hagyva gázt adott, ezért a halászati őrnek – a testi épsége védelme céljából – félre kellett ugrania.
- [3] Az indítványozó védője a jogerős ítélettel szemben a Kúriához fordult felülvizsgálati indítvánnyal, amelyben – egyebek mellett – azt kifogásolta, hogy a jogerős ítéletben úgy állapították meg közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntetésében az indítványozó büntetőjogi felelősségét, hogy az elkövetés időpontjában a halászati őr nem minősült közfeladatot ellátó személynek. Ugyanis a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) közfeladatot ellátó személy fogalmát meghatározó rendelkezés vonatkozó pontja értelmében a halászati őr a halászátról és horgászátról szóló törvényben meghatározott tevékenysége körében illeti meg a közfeladatot ellátó személyre vonatkozó védelem [lásd: Btk. 459. § (1) bekezdés 12. pont m) alpont]. Csakhogy a halászátról és horgászátról szóló 1997. évi XLI. törvény 2013. augusztus 31. napjáig volt hatályban, ezt követően felváltotta a halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény. Ezzel egyidejűleg a jogalkotó elmulasztotta módosítani a Btk. ismertetett fogalom-meghatározását, így tehát az indítványozó által elkövetett cselekmény nem minősülhetett közfeladatot ellátó erőszak büntettének.
- [4] A Kúria a Bfv.II.653/2016/6. számú végzésében nem találta alaposnak az indítványozó felülvizsgálati indítványát. Indokolása szerint az elkövetés időpontjában már valóban nem volt hatályos a halászátról és horgászátról szóló 1997. évi XLI. törvény, de a Btk. a mindenkori halászati őr (halóri) tevékenységet tekinti közfeladatnak és a mindenkori halászati őr (halórt) minősíti közfeladatot ellátó személynek. A Kúria végzésében összehasonlította a cselekmény elkövetésének időpontjában és azt megelőzően hatályos, a halászati őr jogkörét meghatározó jogszabályokat, majd megállapította, hogy az említett két törvényben meghatározott jogkör lényegüket tekintve megegyezik: a halászati őr jogosult a halászt/horgászt a halászátra/horgászátra jogosító okmányok bemutatására felszólítani, és az engedély nélkül vagy az engedélytől eltérve halászóval/horgászóval szemben további intézkedéseket tenni.
- [5] A Kúria megjegyezte azt is, hogy irányadó joggyakorlata alapján – amennyiben a halászati őr nem volna közfeladatot ellátó személynek tekintendő – abban az esetben hivatalos személynek minősülne tevékenységének közhatalmi jellege folytán.

- [6] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifejtette, hogy az eljáró bíróságok fentiekben megnevezett határozatai az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (4) bekezdését sértik.
- [7] Hivatkozva az Alkotmánybíróság és az Emberi Jogok Európai Bírósága több döntésére hangsúlyozta, hogy a jogállamiság és a *nullum crimen sine lege*, illetve a *nulla poena sine lege* – a fentiekben megjelölt alaptörvényi rendelkezésekben meghatározott – elvei megkövetelik, hogy nem lehet büntetőjogi felelősséget megállapítani a Btk.-t tartalommal kitöltő, azonban már hatályon kívül helyezett jogszabály alapján. Ezen kívül egyértelmű és világos törvényi meghatározást igényel, hogy mely cselekmény, milyen büntetéssel sújtható, ezért magából a törvényi megfogalmazásból ki kell tűnnie a büntetőjogi felelősség konkrét feltételeinek, valamint nem lehet a büntető jogszabályoknak a terhelt terhére kiterjesztő értelmezést tulajdonítani analógia, vagy más hasonló értelmezés útján.
- [8] Az indítványozó álláspontja szerint a Btk. idézett rendelkezése értelmében a halászlé őr csak és kizárólag abban az esetben minősül közfeladatott ellátó személynek, ha a halászléről és horgászatról szóló 1997. évi XLI. törvényben körülírt tevékenységét végzi. Az említett törvény azonban a cselekmény elkövetésének időpontjában már nem volt hatályos, így az abban az időben (illetve azóta) intézkedő halászlé őrök már nem tudnak a halászléről és horgászatról szóló 1997. évi XLI. törvény alapján eljárni, így nem minősülhetnek közfeladatott ellátó személynek. Az indítványozó kifejtette továbbá, hogy téves a Kúria arra vonatkozó érvelése, hogy a Btk. a mindenkori halászlé őr tevékenységet tekinti közfeladatnak, valamint az analógia büntetőjogi tilalmába ütközött a Kúria azon értelmezési módszere, hogy összehasonlította az említett jogszabályokban szereplő, halászlé őröket megillető jogköröket.
- [9] Mindezekre figyelemmel az indítványozó kérte az említett bírósági határozatok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [10] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [11] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőn belül terjesztette elő.
- [12] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek az alábbiak szerint felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét, az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit és megfelelő indokolást is tartalmaz. Ezenkívül megjelöli a sérelmezett bírói döntéseket és kifejezetten kéri azok megsemmisítését.
- [13] 3.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az Abtv. 27. §-ában, valamint az Abtv. 29–31. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket az alkotmányjogi panasz kimeríti-e. Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben terheltként szerepelt és a támadott határozatokban megállapították büntetőjogi felelősségét és szankciót is kiszabtak vele szemben. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [14] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [15] A Kúria végzésében azt állapította meg, hogy az ismertetett jogszabályváltozással nem szűnt meg a halászlé őröket megillető büntetőjogi védelem, mivel a keretdiszpozíciót kitöltő norma változása nem változtatott a halászlé őröket megillető jogkörökön, így tehát nem szűnt meg az a kötelezettség, illetve tilalom, ami a halászlé őr intézkedésével érintett személyeket – a közfeladatott ellátó személy elleni erőszak büntetvénye törvényi tényállásából fakadóan – kötelezi.
- [16] Az Alkotmánybíróság többször leszögezte, hogy egy jogszabály tartalmának homályossága, ellentmondásossága, bizonytalansága csak abban az esetben alaptörvény-ellenes, ha a normatartalom tisztázatlanságának feloldására a bíróságok jogszabály-értelmezése már nem elegendő {1263/B/1993. AB határozat ABH 1994, 672, 673–674.; 534/E/2001. AB határozat, ABH 2002, 1283, 1288–1289.; megerősítve: 4/2013. (II. 21.) AB határozat, Indokolás [59]; 3258/2015. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [25]}.

- [17] Az Alkotmánybíróság állandósult gyakorlata szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság tartózkodik attól is, hogy törvényértelmezési és dogmatikai, szakjogi kérdésekben állást foglaljon {7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33], [38]; 3074/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [68]} mindaddig, amíg a jogalkalmazói jogértelmezés közvetlenül nem befolyásolja valamely alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [51]; 14/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [51]}.
- [18] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panaszában a kifogásolt bírósági határozatokban foglaltakkal kapcsolatosan nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [19] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdéseire is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2018. július 10.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2013/2016.

